

Mihailo Kandić

ILIJA PAUNOVIĆ, slike

Gradska galerija Mostovi Balkana, septembar – oktobar 2005.

Izlažući još pre pet decenija poslednji put u Kragujevcu, Kragujevčanin Ilija Paunović, koji je u Beogradu diplomirao na Likovnoj akademiji u klasi velike slikarke Zore Petrović (vrlo značajan podatak za razumevanje Paunovićeve slike), kao da poslednjih godina nastoji da nadoknadi to vreme. Izlaže u Kragujevcu već dva puta za tri godine, u dvema različitim galerijama, pokazujući u dve svoje izložbe na dva načina svoje delo. Jedan je, na izložbi 2002. u Narodnom muzeju, bio retrospektivnog karaktera, u svakom slučaju s namerom da obimom, brojnim delima, ponudi raspone slikarevih mogućnosti.

Tada je, 2002, moglo da se ustanovi i glavno svojstvo Paunovićevog slikarstva, intimistički pristup platnu, ne samo njegovu "pravdanje" što ga decenijama nije bilo u kragujevačkim galerijama. Kada je polazio za Beograd, pedesetih, njegove slike bile su isto tako intimističke. Bile su isto tako kolorističke, bile su isto tako delo slikara koji ekspresiju boje, pa i forme, neguje tako dosledno kao da je sabrat jednom drugom Kragujevčaninu, Sveti Mladenoviću, isto tako kolorističkom ekspresionisti, isto tako intimisti koji je, poput Paunovića, dosledno pratio svoj model i modalitet slikarstva. U toj, prvoj izložbi u Kragujevcu posle nekoliko decenija, Paunović je, nema sumnje, nastojao da nadoknadi propuštene godine, propuštene susrete sa gradom svoje mla-

dosti, sa sredinom koja ga je skoro zaboravila. Da u časopisu "Stanište" pre petnaestak godina nije objavljen tekst o kragujevačkoj grupi amatera, među kojima se spominje i mladi Ilija Paunović, moglo bi se govoriti o potpunom zaboravu.

Druga izložba, iz 2005, ima sasvim druge konotacije i čini se da je prihvatljivija – naročito s pozicije gledaoca. Ona nije opterećena misijom prve – na najbolji mogući način vratiti se korenima velikom, obimnom postavkom, u kojoj treba istaći svoje najveće slikarske vrline, realizovati izložbu koja bi ispunila očekivanja i publike i kritike.

Druga izložba, manjeg obima, s delima koja još više podvlače intimističku liniju Paunovićeve slike, svakako je konciznija i svakako viktorioznija. Ona je sublimacija, reklo bi se, Paunovićevih slikarskih mogućnosti, jedna metijerska oda i slici, i sebi, i Kragujevcu, i Beogradu, umetnosti najzad. I to ne onih mogućnosti koje bi iskusni kustos galerije, s poznavanjem Paunovićevog dela, odabrao kao najbolja, već slikarskih mogućnosti s kojima upravo raspolaže ovaj umetnik u vrlo zrelih godinama. On poput Kloda Monea, koji je tek zalaskom u svoje osamdesete slikao kako je verovatno nameravao kada je bio mlad, sasvim oslobađa i ruku i formu. Boju je odavno potčinio redosledu i značenju koje nema pandana ovog trenutka u srpskom slikarstvu ovakvog, klasičnog karaktera, u tematici cveća, mrtve prirode ili enterijera. Svako od izloženih platna je mala slikarska poema, jedna vizuelna i emotivna elaboracija kakva se malo gde može ugledati u srpskom slikarstvu naših dana.